

Nr 112.

Utlåtande i anledning av väckt motion om ersättning till G. I. Lager för skada, ådragen under militärtjänstgöring.

(1:a avd.)

I en inom andra kammaren av herr *Andersson* i Hyssna väckt motion (II: 65) har hemställts, att riksdagen måtte besluta, att ersättning av statsmedel skall utgå till värnpliktige 385-24-27 Gustav Ivan Lager enligt grunderna för 1927 års militärsättningsförordning jämväl för tiden efter den 31 juli 1945 och framgent så länge Lager är arbetsoförmögen.

I motionen framhålles bland annat följande.

»Värnpliktige 385-24-27 Gustav Ivan Lager, Surteby-Kattunga, Älvsborgs län, inryckte den 1 oktober 1943 till militärtjänstgöring vid Karlsborgs luftvärnsregemente. Den 5 oktober medföljde han en hästskjuts och råkade därunder vid ett tillfälle, då hästen blev skrämmd, falla av vagnen. Vid fallet mot marken ådrog han sig en ryggskada och vårdades till följd härav å krigssjukhuset i Skövde under tiden 5 oktober 1943—11 januari 1944, då han hemförlovades. Genom skilda beslut tillerkände riks försäkringsanstalten Lager i anledning av olycksfallet sjukpenning jämlikt 1927 års militärsättningsförordning för tiden 12 januari 1944—7 maj 1945 med 4 kronor för dag, motsvarande förlust av arbetsförmågan, och för tiden 8 maj—31 juli 1945 med 3 kronor för dag, motsvarande en nedsättning av arbetsförmågan med tre fjärdedelar. Å sjukpenningen utgick dyrtidstillägg med 40 % jämlikt därom gällande särskilda bestämmelser. Därjämte erhöll Lager ersättning för erforderlig läkar- och sjukhusvård m. m.

Efter inhämtat yttrande av sin biträdande läkare, medicine doktorn A. Karlén, förklarade riks försäkringsanstalten genom beslut den 29 september 1945, att anstalten funne sådant samband mellan olycksfallet och de efter den 31 juli 1945 kvarstående ryggbesvärerna icke föreligga, att ytterligare ersättning jämlikt förordningen kunde tillerkännas Lager.

Över beslutet anförde Lager besvär hos försäkringsrådet, som emellertid efter inhämtat yttrande av professorn E. Lysholm genom utslag den 3 augusti 1946 icke fann skäl göra ändring i överklagade beslutet.

I skrivelse den 20 mars 1947 har Lager hos Kungl. Maj:t anhållit att av billighetsskäl bliva tillerkänd ersättning jämväl för tiden efter den 31 juli 1945. Efter inhämtande av yttrande från försvarets sjukvårdsförvaltning har Kungl. Maj:t den 31 oktober 1947 lämnat ansökan utan åtgärd.

Lager, som är skraddare till yrket och har familj, bestående av hustru och två minderåriga barn, har fram till tiden för olycksfallet kunnat helt försörja sig och sin familj genom eget arbete. Den ovannämnda ryggskadan har emellertid medfört, att han icke längre är i stånd att utöva sitt yrke, varför han, sedan ersättning från riksförsäkringsanstalten upphört att utgå, fått lita till hustruns arbetsinkomster samt tvingats anlita fattigvården för att klara livsuppehållet för sig och sin familj. Det motiv, som torde ha legat till grund för myndigheternas beslut att icke tillerkänna Lager fortsatt ersättning efter den 31 juli 1945, synes vara att utredningen utvisat, att viss förutsättning för ryggåkomman i fråga skulle ha förefunnits före olycksfallet.»

De beträffande Lager utfärdade läkarutlåtandena innehålla i huvudsak följande.

Överläkaren *Risinger* vid Solhems sjukhus, Borås, 11 oktober 1945:

»Frågan om traumats förhållande till uppkomsten av en spondylolisthesis är ännu svävande. Men även om man i detta fall bör antaga att en spondylolys eller en s. k. præspndylolisthesis förefunnits tidigare, torde man väl knappast kunna helt utesluta möjligheten av att förskjutningen satts i gång genom det grova traumat, och att sålunda olycksfallet varit i hög grad bidragande orsak till hans invaliditet.»

Professorn *Lysholm*, Serafimerlasarettet, 6 maj 1946:

»Vid första undersökningen 5 oktober 1943 — samma dag som traumat inträffade — hade disken mellan L: IV och L: V vanlig höjd. Vid undersökningen 5 maj 1944 kunde iakttagas en tydligt minskad diskhöjd mellan nämnda kotor tydande på diskdegeneration. En dylik diskdegeneration lokaliserad till den disk, där förskjutningen mellan kotorna uppkommit, är vanlig vid spondylolisthes. I detta fall, där diskdegenerationen kan iakttagas börja efter traumat, kan ej uteslutas att traumat bidragit till uppkomsten av diskdegenerationen.»

Professorn *Wiberg*, ortopediska kliniken, Lund, 25 september 1947:

»Sammanfattande kan sägas, att patienten redan före olycksfallet haft en åkomma, som disponerar såväl för ryggsmärtor som för ischiassymptom och sådana besvär ha också förefunnits i januari 1943. Traumat i oktober 1943 var av sådan karaktär, att man ej kan helt bortse från dess på åkomman försämrande inflytande, men den ersättning han under tiden 12 januari 1944—31 juli 1945 erhållit på grund härav måste också anses utgöra full kompensation.»

Utskottet får erinra, att en med den förevarande likartad motion var föremål för prövning av 1948 års riksdag utan att föranleda någon riksdagens åtgärd. Även om rättslig skyldighet icke föreligger för statsverket att till Lager utbetala ytterligare ersättning i anledning av den honom under militär-

tjänstgöringen åsamkade skadan, har utskottet vid förnyad prövning av det i motionen framställda förslaget funnit sådana ömmande omständigheter vara för handen, att det måste anses billigt och rättvist att Lager erhåller ekonomisk gottgörelse av allmänna medel. Utskottet vill därför nu föreslå, att ersättning beredes Lager, och anser denna skäligen böra bestämmas så som om Lager i anledning av olycksfallet varit berättigad till ersättning enligt 1927 års militärsättningsförordning även efter den 31 juli 1945. Uppkommande kostnader torde lämpligen böra bestridas från anslaget till Diverse pensioner och understöd m. m.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må med bifall till motionen II: 65 medgiva, att till värnpliktige nr 385-24-27 Gustav Ivan Lager må på grund av i motionen angivet olycksfall från anslaget till Diverse pensioner och understöd m. m. utbetalas ersättning i enlighet med grunderna i 1927 års militärsättningsförordning för tiden efter den 31 juli 1945.

Stockholm den 29 april 1949.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar Johan Bernhard Johansson, Pauli, Rickard Lindström, Sven Larsson, Gränebo, Gustaf Karlsson, Iwar Anderson, Berling, Hesselbom, Lundgren, Ivar Persson och Alfred Nilsson; samt

från andra kammaren: herrar Ward, Svensson i Grönvik, Boman i Kieryd, Hjalmarson, Mårtensson i Uddevalla, Rubbestad, Ståhl, Lindholm, Bergstrand, Hoppe, Persson i Vinberg och Henriksson.

Reservation

av herr *Lundgren*.
